

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

4.Bhar.259/2025/10.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2026. május 7. napján tartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t:

A becsületsértés vétsége miatt vádlott ellen indult büntetőügyben a magánvádló - jogi képviselője útján előterjesztett - másodfellebbezését elbírálva a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2025. június 19. napján kihirdetett 2.Bf.92/2025/6. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a vádlott lakcímében az irányítószám helyesen 2330, a személyazonosító igazolványának száma: okmányszám2.

A harmadfokú eljárásban felmerült 10.000.- (tízezer) forint bűnügyi költséget magánvádló magánvádló viseli.

Az ítéltábla határozata ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Szigetszentmiklósi Járásbíróság (a továbbiakban: járásbíróság) a 2025. január 13. napján meghozott 6.B.152/2024/6. számú ítéletében vádlottat becsületsértés vétsége [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 227. § (1) bekezdés b) pont] miatt megrovásban részesítette, és a vádlottat 10.000.- Ft bűnügyi költség megfizetésére kötelezte.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen bejelentett vádlotti és védői fellebbezést elbíráló Budapest Környéki Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék) a 2025. június 19. napján kihirdetett 2.Bf.92/2025/6. számú ítéletével a járásbíróság határozatát megváltoztatta, és a vádlottat az ellene becsületsértés vétsége [Btk. 227. § (1) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmentette. Rögzítette továbbá, hogy az eljárásban felmerült 10.000.- Ft bűnügyi költséget a magánvádló viseli.

[3] A másodfokú határozat ellen a magánvádló – jogi képviselője útján - a vádlott terhére, a vádlott bűnösségének megállapítása érdekében jelentett be fellebbezést.

[4] A fellebbezés indokolása szerint a másodfokú bíróság tévesen értelmezte a Btk. 227. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakat a jelen ügy tárgyát képező kijelentésre vonatkozóan, valamint indokolási kötelezettségének sem tett megfelelő módon eleget. A másodfokú bíróság ugyanis indokolásában egységesen kezelte a vádlott által tett két kijelentést („*MSZMP-s múlt*”, „*alkoholista jelen*”), amelyet egyébként helyesen az elsőfokú bíróság, valamint a feljelentés is külön vizsgált és külön indokok alapján minősített. Álláspontja szerint elfogadható a másodfokú bíróságnak azon indokolása, miszerint az „*MSZMP-s múlt*”, valamint a keresztény jelkép a magánvádló képmutatásának és világnézeti megváltozásának kritikája, azonban ez a kritika nem hozható összefüggésbe az „*alkoholista jelen*” kifejezéssel. Ennek ugyanis kizárólagos célja a sértett lealacsonyítása, emberi méltóságának támadása, ez a magánvádló emberi mivoltát érintő, a közéleti működéssel össze nem függő kifejezés, amit az Alkotmánybíróság is a véleménynyilvánítás korlátjának minősít. Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság nem is adta magyarázatát annak, hogy az „*alkoholista*” kifejezés miért nem képezheti a büntetőjogi felelősségre vonás alapját, holott egyértelmű, hogy ezen kifejezés alkalmas arra, hogy másokban negatív megítélést váltson ki a sértettel kapcsolatban. A másodfokú ítéletben kifejtettek olyan helytelen jogértelmezésre utalnak, hogy amennyiben egy kijelentésben több kifejezést használ a közlő, akkor az egyik kifejezés, amely történetesen a véleménynyilvánítási szabadság védelmét élvez, egységesen kezelve magába olvasztja azon kifejezést is, amely túlmutat azon.

[5] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezés elintézésére nyilvános ülést tűzött ki a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 620. § (1) bekezdése alapján.

[6] A magánvádló jogi képviselője a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében a fellebbezésben írtakat változatlanul fenntartotta, és azzal egyezően foglalta össze az üggyel kapcsolatos álláspontját. Továbbra is azt hangsúlyozta, hogy a másodfokú bíróság az „*alkoholista jelen*” kifejezést külön nem vizsgálta, amely megalapozatlanná teszi a döntést, másrészt álláspontja szerint e kifejezésnek a magánvádló politikai szerepvállalásához semmi köze nincsen. Mindezekre figyelemmel a másodfokú ítélet megváltoztatására és a vádlott bűnössége megállapítására tett indítványt.

[7] A védő a nyilvános ülésen előadott perbeszédében egyetértett azzal, hogy a két kifejezést külön kell vizsgálni. Álláspontja szerint azonban a magánvádló közszereplői (polgármester) minőségére és magasabb tűrési kötelezettségére figyelemmel mindkét kifejezés belefér a véleménynyilvánítás szabadságába. Erre tekintettel a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

[8] A terhelt az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában a másodfokú bíróság ítéletében kifejtett érveléssel értett egyet, és hangsúlyozta, hogy nem követett el bűncselekményt. Rámutatott, hogy az általa tett kijelentések kifejezetten a választások előtt a politikai térben hangoztak el. Álláspontja szerint, ha a kormány a kistelepülési kocsmákat támogatja a kistelepülési orvosi rendelőkkel szemben, akkor az a kormány alkoholista politikájára

bizonyíték. A polgármester esetén ugyanez a helyzet, ha van egy pincéje és borászkodik, azzal az alkoholizmust, míg a kitett kereszttel a vallást támogatja.

[9] A magánvádló fellebbezése nem alapos.

[10] Az ítéltábla megállapította, hogy a Be. 615. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés b) pontja alapján a harmadfokú eljárás törvényes feltétele fennáll, mivel a másodfokon eljárt törvényszék a járásbírósággal ellentétes döntést hozott, amikor az elsőfokon elítélt vádlott felmentéséről határozott.

[11] A harmadfokú eljárásban az ítéltáblának a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontjai szerint felül kellett bírálnia a másodfokú ítéletnek a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, illetve azon rendelkezését, ill. részét, amelyet a kerületi bíróság ítéletének a sérelmezett döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett. A Be. 618. § (1) bekezdés b) pontja alapján továbbá az első- és másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül kell felülbírálni, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

[12] Az ítéltábla az elsőfokú és másodfokú bírósági eljárás törvényességének vizsgálata során megállapította, hogy a járásbíróság és a törvényszék ítéletének a Be. 625. § (1) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezését, és a büntetőeljárásnak a Be. 607. § (1) bekezdése szerinti megszüntetését megalapozó ok nem áll fenn.

[13] Megállapítható az is, hogy az elsőfokú és másodfokú bírósági eljárásban nem történt olyan, a Be. 608. § (1) bekezdés a-d) és f) pontjaiban írt abszolút eljárási szabálysértés sem, amely a Be. 625. § (2) bekezdés a) pontja, ill. a 625. § (3) bekezdése alapján a másodfokú, vagy a másodfokú és az elsőfokú ítélet feltétlen hatályon kívül helyezését és a törvényszék, illetve a járásbíróság új eljárásra utasítását indokolná. A másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésének, és a másodfokú bíróság új eljárásra utasításának a Be. 625. § (2) bekezdésében meghatározott más okból sincs helye.

[14] A másodfokú bíróság főszabály szerint a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja [Be. 591. § (1) bekezdés].

[15] A Be. kivételesen engedi meg az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól való eltérést, mégpedig csakis abban az esetben, ha az ítélet megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le [Be. 591. § (1) bekezdés].

[16] A törvényszék a másodfokú eljárásban helyesen állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott, mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, így az a felülbírálat során is irányadó volt. Ezzel összefüggésben a törvényszék helyesen mutatott rá arra is, hogy a tényállást az elsőfokú határozattal szemben bejelentett fellebbezésekben nem is érte támadás, a sérelmezett közlés ténye, tartalma, annak szerzősége nem volt vitatott.

[17] A harmadfokú bíróság pedig a Be. 619. § (1) bekezdése alapján a határozatát főszabály szerint arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta.

[18] Mivel jelen ügyben a járásbíróság által megállapított, és a törvényszék szerint megalapozatlansági hibában, hiányosságban nem szenvedő tényállás megalapozott, azt az ítéltábla is irányadónak tekintette a másodfokú határozat felülbírálata során. Ugyanaz a tényállás képezte tehát az alapját az elsőfokú bíróság marasztaló és a másodfokú bíróság felmentő rendelkezésének.

[19] A felülbírálat során az ítéltábla abból indult ki, hogy a büntetőjogi felelősség alapkérdése a tényállásszerűség.

[20] Mással szemben becsület csorbítására alkalmas kifejezés használata – egyéb törvényi feltételek megléte esetén – becsületsértést [Btk. 227. §], míg valakiről más előtt becsület csorbítására alkalmas tény állítása, híresztelése, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata rágalmazást [Btk. 226. §] valósíthat meg.

[21] A tényállásszerűség követelménye alapján tehát az első eldöntendő kérdés, hogy az elkövető magatartása tényállítás, híresztelés, ill. kifejezés használata -e. A következő lépés a tényállítás, ill. kifejezés becsület csorbítására alkalmasságának megítélése. Rágalmazás esetén további tisztázandó körülmény, hogy a tényállítás „*más előtt*” történt-e, ill. megállapítható-e valamilyen minősítő körülmény, míg a becsületsértésnél azt kell vizsgálni, hogy a becsület csorbítására alkalmas kifejezés használata a sértett munkakörének ellátásával, közmegbízatásának teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben vagy nagy nyilvánosság előtt történt-e.

[22] Tényállásszerű magatartás esetén vizsgálandó, hogy valami közvetve vagy közvetlenül kizárja-e a jogellenességet. Jogellenességet kizáró körülmény példáulul

- ha a cselekmény hivatalos személy által a hivatali hatáskörben ügyintézés során, és azzal összefüggésben történt (hivatásbeli kötelezettség teljesítése);
- ha a cselekmény az ügyfél által peres vagy más jogilag szabályozott (hatósági) eljárásban, jogosultság, ill. kötelezettség gyakorlása során, az adott eljárás tárgyát képező ügy érdemével összefüggésben történt;
- ha a cselekmény a véleménynyilvánítás (bírálat, jellemzés, nézet és kritika) szabadsága alá tartozik, és hatóság vagy hivatalos személy, valamint közszereplő politikus vonatkozásában, annak e minőségére tekintettel történt.

[23] Ezekben az esetekben a kifogásolt cselekmény nem bűncselekmény, azonban ennek oka nem a tényállásszerűség hiánya, hanem a jogellenesség – társadalomra veszélyesség [Btk. 4. § (2) bekezdés] – hiánya.

[24] Jelen ügyben mindkét bírósági szint megfelelően járt el, amikor vizsgálta, hogy a sérelmezett közlésben rögzített kijelentések tényállításnak, ill. ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezésnek, vagy egyéb kifejezésnek tekinthetők-e.

[25] Az „MSZMP-s múlttal” kijelentéssel összefüggésben az ítéltábla – az elsőfokú bíróság érvelésével szemben – a törvényszék álláspontjával értett egyet, mely szerint e kifejezés nélkülözi a konkrétságnak azt a fokát, amely alapján ténynek vagy tényre közvetlenül utaló kifejezésnek lenne tekinthető.

[26] Az „alkoholista jelennel” kijelentés kapcsán a két bírósági fórum azonos jogkövetkeztetésre jutott, mely szerint e szókapcsolat nem tekinthető tényállításnak, ill. tényre közvetlenül utaló kifejezésnek, az e körben megfogalmazott érvelést az ítéltábla is osztotta. A másodfokú határozat 3. oldalának [17] bekezdése nyilvánvaló elírást tartalmaz, így az ítéltábla e bekezdés első mondatát annyiban pontosítja, hogy az „alkoholista múlttal” kifejezés helyébe az „alkoholista jelennel” kifejezést illeszti.

[27] A tényállásszerűség vizsgálatának következő lépése a fentiek szerint, hogy a vádlott által tett kijelentések alkalmasak voltak -e a becsület csorbítására.

[28] A becsület csorbítására alkalmasság a bűncselekmény törvényi tényállásának objektív ismérve. A bírói gyakorlat egységes abban, hogy a társadalomban kialakult általános megítélés, az általános erkölcsi és közfelfogás figyelembevételével kell eldönteni, hogy egy kifejezés alkalmas-e a becsület csorbítására. Nem a passzív alany, a sértett egyéni megítélése, szubjektív értékítélete, esetleges érzékenysége alapján kell tehát megítélni a kifejezés alkalmasságát, és – figyelemmel a vádlott azon védekezésére, hogy mivel ő egyáltalán nem iszik szeszes italt, az ő nézőpontjából mindenki alkoholista, aki szereti és fogyasztja az alkoholt - nem is az elkövető álláspontja a mérvadó.

[29] A becsület csorbítására alkalmas az olyan kifejezés használata, amely az emberi méltóságot támadja, vagy alkalmas arra, hogy a sértettől, tulajdonságairól, magatartásáról a környezetében kialakult kedvező társadalmi megítélést, az elismertségét kedvezőtlen, negatív irányba befolyásolja (BH2007.4.; BH2020.96), ide tartozik a sértett emberi értékeit becsmérítő megjegyzés, a jellemét vagy tulajdonságait érintő gyalázkodó kijelentés, a durva szidalmazás, a hivatásbeli megalázás, az obszcén jelzőkkel való egyértelmű megszégyenítés. Tipikusan a becsület csorbítására alkalmas a sértett testi vagy szellemi képességeire utaló, és ezáltal az emberi méltóságot sértő kifejezés. A becsületsértő kifejezés egyébként nem feltétlenül durva, trágár vagy obszcén, hanem megvalósulhat gúny, vagy akár tréfa formájában is.

[30] A társadalmi megbecsülés a személyről kialakult kedvező megítélés, a személy tulajdonságának, magatartásának környezetében meglévő elismertsége, míg a méltóság az embert adottságától függetlenül megillető bánásmód igénye. A méltóság az emberi léttel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, és ezért minden emberre nézve egyenlő [64/1991. (XII. 17.) AB határozat indokolás D/2/b) pontja], az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében deklarált méltósághoz való jog egyik funkciója az egyenlőség biztosítása [34/1992. (VI. 1.) AB határozat indokolás III/4/3. pontja; Alaptörvény (2011. április 25.) Szabadság és Felelősség részének II. cikke], BH2020.258.].

[31] Bár a fentiek szerint az „MSZMP-s múlt” kapcsán az elsőfokú és a másodfokú bíróság eltérően értékelte, hogy tényállításról, vagy kifejezésről van szó, mindkét bírósági szint egyetértett azzal, hogy e kijelentés a becsület csorbítására nem alkalmas. Az ügydöntő határozatokban ennek kapcsán kifejtett bírósági érveléssel az ítéltábla maradéktalanul egyetértett.

[32] Ezzel szemben az „alkoholista jelennel” kifejezést a becsület csorbítására alkalmasság szempontjából kizárólag az elsőfokú bíróság értékelte, és ennek eredményéről az elsőfokú ítélet [23] bekezdésében megfelelően számot is adott. Míg a másodfokú bíróság abból kiindulva, hogy a magánvádló közszereplőnek minősül és a sérelmezett kijelentés a közügyek megvitatása keretébe illeszkedik, arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a közlést a véleménynyilvánítás alkotmányos korlátait meghaladónak, kizárólag a magánvádló magánszféráját támadónak tekintette. A törvényszék a másodfokú ügydöntő határozat [20] bekezdésében foglaltak szerint a sérelmezett közlést teljes szövegösszefüggésében vizsgálva következtetett arra, hogy mivel a vádlotti kijelentések lényegüket tekintve negatív élű kritikai megnyilvánulások, így a tényállásszerűség nem valósul meg.

[33] A törvényszék érvelésével kapcsolatban az ítéltábla rámutat, hogy a fentiekben kifejtettek szerint a bűncselekmény megvalósulása szempontjából első körben a tényállásszerűséget kell vizsgálni. Amennyiben a cselekmény nem tényállásszerű (pl. a tényállítás vagy kifejezés nem alkalmas a becsület csorbítására), akkor nem valósul meg bűncselekmény. Ellenben, ha tényállásszerű a magatartás, akkor vizsgálni kell, hogy van-e olyan ok, ami kizárja a jogellenességet.

[34] Jelen ügyben az elsőfokú bíróság a tényállásszerűség vizsgálatát elvégezte, amikor az „alkoholista jelennel” kifejezés kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy az a társadalomban kialakult általános felfogás szerint alkalmas a becsület csorbítására (*elsőfokú ítélet [23] bekezdés*). A járásbíróság ezt követően a cselekmény jogellenességét is értékelte. Ennek kapcsán figyelemmel volt arra, hogy a magánvádló közszereplő, így magasabb a törési kötelezettsége, ennek ellenére arra a megállapításra jutott, hogy e kijelentés meghaladja a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos kereteit, és büntetőjogi értékelést igényel (*elsőfokú ítélet [24]-[25] bekezdés*).

[35] A másodfokú bíróság azonban kizárólag az „MSZMP-s múlt” kapcsán vizsgálta a közlés becsület csorbítására alkalmasságát, amikor rögzítette, hogy e tekintetben az elsőfokú bíróság helyes megállapítást tett, míg az „alkoholista jelennel” kifejezés kapcsán ezt a vizsgálatot nem végezte el. Az ítéltábla e tekintetben a magánvádló, ill. jogi képviselője fellebbezésében írtakkal értett egyet, mely szerint a vádlott által tett kijelentéseket külön-külön kell vizsgálni, és a bűncselekmény megvalósulása szempontjából értékelni. A másodfokú ítélet [18]-[20] bekezdésében azonban a sérelmezett kijelentések már egy egységes közlésként jelennek meg, melynek értékelésénél a tényállásszerűség és a jogellenesség hiányával kapcsolatos érvelés összemosódik, mivel a törvényszék lényegében a jogellenesség vizsgálata (a magánvádló közszereplő, és a közlés a közügyek megvitatásának területére tartozik) keretében jutott arra a következtetésre, hogy a terhelt cselekménye nem tényállásszerű, ezért bűncselekmény nem valósult meg.

[36] Az „*alkoholista jelennel*” kifejezés becsület csorbítására alkalmassága kapcsán az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság megállapításával. Bár az „*alkoholista*” szó az orvosi nyelvben az „*alkoholbeteg*” szinonimájának feleltethető meg, a köznyelvben általában azokra a személyekre használják, akik rendszeresen és/vagy nagy mennyiségben fogyasztanak alkoholt. Az „*alkoholista*” jelzőt vizsgálva megállapítható, hogy annak egyértelműen megbélyegző, pejoratív jelentése van, mivel a kifejezés mögött megjelenő sztereotíp kép egy ápolatlan, lecsúszott, züllött, megbízhatatlan személyt takar, és egy olyan személyre utal, aki kóros mértékben, ill. kontrollálatlanul fogyaszt alkoholt. Az alkoholizmus tulajdonképpen egy olyan függőséget jelenít meg, amely mind az érintett személy szociális kapcsolatait, mind a munkavégzését negatívan befolyásolja. A sérelmezett kijelentéssel kapcsolatban tehát elmondható, hogy az a sértett életvitelével, életmódjával kapcsolatban tett, a sértettet lealacsonyító, emberi méltóságát sértő kijelentés, amely nemcsak a sértett szubjektív értékítélete, hanem az általános erkölcsi és objektív társadalmi felfogás szerint is alkalmas arra, hogy az emberi méltóságot sértse és hátrányosan befolyásolja a sértettől kialakult értékítéletet, a sértett szakmai elismertségét, tekintélyét.

[37] A fentiek alapján megállapítható tehát, hogy a terhelt által elkövetett cselekmény tényállásszerű. Ezt követően kellett megvizsgálni, hogy fennáll-e olyan körülmény, amely miatt a cselekmény nélkülözi a jogellenességet (társadalomra veszélyességet).

[38] Ebbe a körbe tartozik a korábban idézettek szerint, ha a sérelmezett közlés a véleménynyilvánítás szabadsága alá tartozik, és közszereplő politikus vonatkozásában, annak e minőségére tekintettel történt.

[39] A becsületsértés törvényi tényállása ugyan nem tesz különbséget e bűncselekmény sértettjei között, azonban az Alkotmánybíróság határozatai nyomán kikristályosodott, hogy a közszereplőkkel, valamint a közhatalmat gyakorló személyekkel kapcsolatos, alkotmányosan büntethető véleménynyilvánítás köre szűkebb, mint a közéletben nem szereplő magánszemélyek esetében.

[40] Mivel az e tárgyban született alkotmánybírósági határozatok tükrében a joggyakorlat is változáson ment keresztül az elmúlt 30 évben, az ítéltábla indokoltnak tartotta ezek releváns elemeinek bemutatását.

[41] A 36/1994. (VI. 24.) AB határozat a hatóság, hivatalos személy, illetve politikus közszereplő becsületének csorbítására alkalmas – e minőségére tekintettel tett – értékítélet (kifejezés) miatti büntetőjogi felelősség megállapíthatóságát még minden esetben egyformán kizárta. Míg a becsület csorbítására alkalmas tényállítás, híresztelés, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata csak akkor volt büntethető, ha a becsület csorbítására alkalmas tény állító, híresztelő, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló személy tudta, hogy a közlése lényegét tekintve valótlan vagy azért nem tudott annak valótlanágáról, mert a hivatása vagy foglalkozása alapján reá irányadó szabályok szerint – az adott állítás tárgyára, a közlés eszközére és címzettjeire tekintettel – elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta.

[42] Ezeket a gondolatokat az Alkotmánybíróság egy évtizeddel később, a 34/2004. (IX. 28.) AB határozatában erősítette meg, amikor kimondta, hogy az országgyűlési képviselővel és más közhatalmat gyakorló vagy egyéb módon közszereplő politikussal szemben közérdekű tevékenységgel összefüggésben becsületsértés bűncselekménye nem is követhető el (ABH 2004, 490, 500).

[43] Az Alaptörvény 2013. április 1. napjától hatályos IX. cikk (4) bekezdése azonban a véleménynyilvánítás szabadságának korlátjaként már meghatározta, hogy annak gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére. Az Alaptörvény záró és vegyes rendelkezéseinek 5. pontja egyúttal rögzítette, hogy az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott alkotmánybírósági határozatok hatályukat veszítik.

[44] Az ezt követő újabb alkotmánybírósági gyakorlat részeként a polgári jogi ügyben hozott, azonban a – büntetőjog „ultima ratio” jellegére is figyelemmel - büntetőjogi védelmet is érintő 7/2014. (III. 7.) AB határozat a közéleti szereplők vonatkozásában is elvi jelleggel utalt az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésére, és megállapította, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:44 §-a e szöveggel lép hatályba: *„A közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja.”*

[45] Ezen AB határozat rögzíti, hogy a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit.

[46] A közéleti szereplőkre vonatkozó beszéd a politikai véleménynyilvánítás központi alkotóeleme. A közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások. A társadalmi, politikai viták jelentős részben éppen abból állnak, hogy a közélet szereplői, illetve a közvitában – jellemzően a sajtón keresztül – résztvevők egymás elképzeléseit, politikai teljesítményét és azzal összefüggésben egymás személyiségét is bírálják. A sajtónak pedig alkotmányos küldetése, hogy a közhatalom gyakorlóit ellenőrizze, aminek szerves részét képezi a közügyek alakításában résztvevő személyek és intézmények tevékenységének bemutatása és – akár rendkívül éles hangú – kritikája. Annak ellenére tehát, hogy a közéleti véleménynyilvánítás fókuszában maguk a közügyek – nem pedig a közszereplők – állnak, a közügyek alakítóinak személyiségét érintő megnyilvánulások túlnyomó része szükségszerűen és elkerülhetetlenül a politikai véleménynyilvánítás védelmi körébe tartozik. A közügyek vitatásának kiemelkedő alkotmányos jelentősége ezért azzal jár, hogy a közéleti szereplők személyiségének védelmében a szólás- és sajtószabadság szűkebb körű korlátozása felel csak meg az Alaptörvényből levezethető követelményeknek.

[47] A véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő. A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás

is ellehetetlenülne. A szólás- és sajtószabadság határainak megvonásánál mindazonáltal indokolt különbséget tenni az értékítéletek és a tényállítások védettsége között. Míg vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények nem állnak alkotmányos védelem alatt.

[48] A jogalkalmazás során mindenekelőtt arra kell tekintettel lenni, hogy mivel a fentiek szerint a politikai véleménysszabadság fókuszában elsősorban maguk a közügyek, nem pedig a közszereplők állnak, a közügyekre vonatkozó szólások mindegyike fokozott védelem alá tartozik, és ezáltal korlátozza az általa érintettek személyiségi jogainak védelmét. A személyiségvédelem korlátozottsága nem csupán a hivatásszerűen közszereplést vállalók esetében érvényesülő szabály, hiszen a közügyek vitatása adott esetben – a konkrét társadalmi vita erejéig – annál szélesebb személyi kört érinthet. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azonban a megszólalással érintett személy státuszát sem: a közhatalmat gyakorló személyek és a közszereplő politikusok esetében a személyiségvédelem korlátozottsága mindenki máséhoz képest szélesebb körben minősül „szükségesnek és arányosnak”. Egyrészt ők a saját döntésük alapján váltak a közügyek másoknál aktívabb alakítóivá, vállalva ezzel az érintett közösség nyilvánossága előtti értékeléseket és bírálatokat is, ezért a közügyek vitatása körében őket érintő vagy minősítő, a személyüket támadó véleménynyilvánításokat nagyobb türelemmel kell tűnniük. Másrészt a közhatalmat gyakorlók és a közszereplő politikusok mindenki másnál szélesebb körben és hatékonyabban tudnak élni a tömegkommunikációs eszközökkel az őket ért támadásokkal szemben. Harmadrészt az ő esetükben a személyüket ért bírálatot és minősítést a társadalmi nyilvánosság eleve másként, a demokratikus vita szükségszerű részeként, jellemzően a különböző politikai érdekek mentén értelmezendő megnyilvánulásként kezeli. Az AB határozat rögzíti, hogy Magyarországon kialakultak a plurális politikai nyilvánosság működésének sajátosságai, amelyek között a közéleti viták során elhangzottakat a társadalom kellő körültekintéssel tudja értékelni.

[49] Az AB határozat szerint a Ptk. 2:42. §-ban foglalt emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusa csak az emberi státuszt alapjaiban tagadó véleménynyilvánítások egészen szűk körében jelenti a szólásszabadság abszolút határát.

[50] Az Alkotmánybíróság a fenti határozatában azt is hangsúlyozta, hogy az új szabályozás nem jár az érintettek emberi méltósága, magánélete és jó hírneve védelmének kiüresedésével. A közhatalmat gyakorló személyeket és a közszereplő politikusokat is megilleti a személyiségvédelem, ha az értékítélet a személyüket nem a közügyek vitatása körében, nem közéleti tevékenységükkel, hanem magán- vagy családi életükkel kapcsolatban érinti. Indokolt lehet a polgári jogi felelősségre vonás abban a szűk körben is, amikor a megfogalmazott vélemény az érintett személy emberi státuszának teljes, nyilvánvaló és súlyosan becsmérő tagadásaként már nem a Ptk. 2:43. §-ban foglalt nevesített személyiségi jogokba, hanem a 2:42. §-ban foglalt emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusába ütközik. A korábban kifejtettek figyelembevételével mellett továbbá a közéleti szereplők is igényelhetnek jogi védelmet a hamis tényállításokkal szemben.

[51] Az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) számú AB határozatából kiemelendő, hogy egy nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges döntenie, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges

figyelembe venni. Így a közlést érintően vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvez.

[52] Ezt követően hasonló szempontok alapján abban szükséges dönteni, hogy a közlés értékítéletnek vagy tényállításnak tekinthető-e, a véleményszabadság gyakorlásának határai ugyanis a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, avagy tényállításnak minősül-e. Vagyis e minősítésnek azért kell összhangban állnia az Alaptörvény IX. cikkében biztosított véleményszabadság követelményeivel, mert egyben döntően és közvetlenül befolyásolja annak határait is, így az alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését. A véleményszabadság nemcsak bizonyos felfogások vagy eszmék, hanem magának a véleménynyilvánításnak a lehetősége előtt nyit szabad utat. Ebből következik, hogy a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. A közhatalom, illetve a közhatalmat gyakorlók ellenőrzése és a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása érdekében pedig bizonyos fokú túlzást, provokációt is magukban foglalhatnak. Éppen ez adja ugyanis a plurális és sokszínű demokratikus berendezkedésű társadalmak alapját.

[53] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel, a korábbi alkotmánybírósági gyakorlathoz képest hangsúlyozta, hogy a véleményszabadság határa mások emberi méltóságából fakadó becsülete és a jó hírnév védelme. Vagyis a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata vagy más jogsérelem okozása. Ezen kívül nem védelmezi a közéleti vitában kifejtett véleményt sem, ha az abban megfogalmazottak az emberi méltóság korlátozhatatlan magát sértik, így az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlésében öltenek testet.

[54] Az értékítéletekkel szemben a tényállítások mindig olyan konkrétumokat tartalmaznak, amelyek valósága bizonyítás útján igazolható, ellenőrizhető. Így a közügyeket érintő véleménynyilvánítás szabadsága a valónak bizonyult tények tekintetében korlátlanul, míg a hamis tény állításával vagy híresztelésével szemben már csak akkor véd, ha a híresztelő nem tudott a hamisságról és a foglalkozása által megkívánt körültekintést sem mulasztotta el. Az ilyen becsületsértésre alkalmas tényállítások a rágalmazás bűncselekményének törvényi tényállási elemei közé illeszkednek, így büntetendők.

[55] Az Alkotmánybíróság rámutatott, hogy az értékítéletek és a tényállítások közötti különbségtétel a közügyeket nem érintő vélemények minősítésekor is döntő jelentőségű. E minősítés határozza meg ugyanis az adott véleménnyel szemben megengedhető tolerancia határait. Míg az értékítéletet megjelenítő vélemények nagyobb toleranciát követelnek, addig a tényeket állító, avagy híresztelő kifejezések esetében fokozottabb gondosság követelhető meg. Az értékítéletek és a tényállítások eltérő megítélése tehát korrelál a közügyeket vitató és az egyéb ügyeket érintő szólások tekintetében.

[56] A törvényszék által hozott másodfokú ítéletben is idézett 3263/2018. (VII. 20.) AB határozat tartalmazza, hogy az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt szólásszabadság határainak – kiváltképp büntetőjogi korlátozásának – értelmezése során az Alkotmánybíróság a „becsületérzés sérelménél” szigorúbb mércét határozott meg. A korábbi gyakorlaton alapuló, azt az Alaptörvény alapján továbbfejlesztő értelmezés szerint a közügyek vitájában a közhatalom gyakorlóját vagy közszereplő politikust érintő bírálat, értékítélet főszabály szerint nem lehet alapja jogi felelősségre vonásnak. A véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos határát e körben azok a közlések lépik csak át, amelyek az emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusába ütköznek, azaz a méltóságnak az emberi mivolt lényegét jogilag megragadó tartalmát sértik.

[57] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, hogy a szólásszabadságnak ez a korlátja nem önmagában a véleménynyilvánítás becsmérő vagy gyalázkodó jellegének szab határt, hanem az emberi méltóságnak az emberi mivolt lényegét meghatározó és óvó magját védelmezi. Az emberi méltóságnak ezt a korlátozhatatlan tartományát nem a méltóságból fakadó egyes részjogok (pl. becsület, jóhírnév) minősített, intenzív becsmérése sérti, hanem az, ha a véleménynyilvánítás eleve ennek a sajátosan védett szférának a megsértésére irányul. Ilyen jogsértés lehet egyrészt az, ha a megszólaló tagadja, kétségbe vonja az érintett(ek) emberi mivoltát, emberként kezelésének követelményét, másrészt az, ha az emberi természet legbelsőbb köreibe hatol, öncélúan támadva a személyiség és az identitás lényegét alkotó vonásokat.

[58] Az Alkotmánybíróság rámutatott, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága közszereplők esetében sem tűri meg a magán- vagy családi élet indokolatlan háborítását. Ebben az esetben a véleménynyilvánítás valójában nem is tartozik a közügyek vitájához, így nem igényel különleges alkotmányos védelmet.

[59] Az Alkotmánybíróság azonban – a 7/2014. (III. 7.) AB határozatra visszautalva – továbbra is azt hangsúlyozta, hogy a közügyek alakítóinak személyiségét, hitelességét érintő megnyilvánulások általában a közügyek vitájának védett körébe tartoznak.

[60] Ezen utóbbi gondolattal összhangban a BH2023.151 bírósági határozat kimondja, hogy a közszereplő politikusoknak, mint a közéletet alakító, tisztségüket választás útján elnyerő személyeknek a jelleme, személyisége közvita tárgyát képezheti. A bírósági határozat indokolása rámutat, hogy az Alkotmánybíróság döntéseiben hangsúlyosan jelenik meg az, hogy a közéleti szereplők tevékenységének, személyiségének, múltjának, a közéleti tevékenységgel összefüggő, azokra kihatással levő tényeknek, körülményeknek valós megismerése közérdek. Közérdek fűződik ugyanis ahhoz, hogy a közéletben feddhetetlen, törvénytisztelő személyek vegyenek részt, ill. gyakoroljanak közhatalmat. A szabad véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga folytán a közhatalmat gyakorló, a közélet, a politikai élet szereplőivel kapcsolatosan a megengedett véleménynyilvánítás köre emiatt tágabb, mint más személyeknél. Ebből következően a közszereplő politikusok védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása indokolt. Közszereplő esetében sem megengedett azonban a tisztán magánéleti, a közszereplés megítélésével közvetett kapcsolatban sem lévő tények (felvételek) engedély nélküli nyilvános közlése, mivel ez a magánélethez való jogot sérti. A közéleti szereplőkre vonatkozó beszéd mindazonáltal a politikai véleménynyilvánítás központi alkotóeleme. A közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő

megnyilvánulások. A társadalmi, politikai viták jelentős részben éppen abból állnak, hogy a közélet szereplői, illetve a közvitában résztvevők egymás elképzeléseit, politikai teljesítményét és azzal összefüggésben egymás személyiségét is bírálják.

[61] E bírósági határozat is rámutat, hogy közszereplő (közügy) esetén különbséget kell tenni a tényállítás valósága vagy hamissága szerint. Az alkotmányos szempontrendszer alapján ugyanis a védett véleménynyilvánítás szabályai a valótlan tényállításokra nem terjednek ki. A valótlan tények tudatos állítása ugyanolyan szélsőséges magatartás, mint az értékelemek tekintetében az emberi státusz tagadása, ezért indokolt, hogy a büntetőjogi védelem „ultima ratio”-ként a sértett rendelkezésére álljon.

[62] A bírósági határozat a Facebook használatával kapcsolatban kifejti, hogy a Facebook ténylegesen az egyik leginkább látogatott internetes oldal, ahol számos olyan információ, hír és vélemény jelenik meg, amely rövid idő alatt sok személyhez eljuthat. A közéleti szereplők részéről is rendszeresen használt internetes felület a közügyek megvitatásának egyik, a társadalom által elfogadott színterévé vált, az ezzel kapcsolatos tartalmak megszokottá váltak. Nem rekeszthető ki ezért a véleménynyilvánítási szabadság által védett közlések (közügyek vitatásának) fórumai közül.

[63] A fenti határozatokon túl indokolt még megemlíteni a polgári ügyben született 3145/2018. (V. 7.) AB határozatot, amely vizsgálta a közügyek szabad megvitatásának körét, és magát a közszereplői minőséget is. Ennek kapcsán visszautalt a 7/2014. (III. 7.) AB határozatra, mely szerint a politikai véleményszabadság fókuszában elsősorban maguk a közügyek és nem a közszereplők állnak. A 3145/2018. (V. 7.) AB határozat szerint a közszereplői minőség megállapítása mindig egyedi mérlegelés tárgya, mivel a közszereplők köre szélesebb a közhatalmat gyakorló személyek és a közszereplő politikusok körénél, és nem alakult ki annak egyértelmű szempontrendszere, amely a közszereplői minőség megállapításának támpontjául szolgálna. Különösen indokolja azonban ennek a szempontrendszernek a jogalkalmazás számára történő egyértelművé tételét, hogy a megváltozott társadalmi viszonyok, különösen a telekommunikáció terjedése révén a közszereplői kör szélesedése figyelhető meg. Ennek a tendenciának az eredményeként olyan személyeknek is lehetősége nyílik egy-egy közéleti vita aktív alakítójává válni, akik korábban – státuszuk alapján – nem tartoztak a közszereplő fogalmi körébe. Ezek a személyek az ún. kivételes közszereplők. Ebben a körben külön kiemelés érdemel az a személyi kör, amely a médiában tevékenykedő, széles körben ismert személyeket foglalja magában (ún. médiaszereplők). Esetükben meghatározó szempontként merül fel a személyi minőségük vizsgálata során, hogy a különböző közéleti vitákban jelentős véleményformáló hatással lépnek fel, amely a nemzetközi tendenciák alapján egyre több országban alapozza meg a közszereplői minőségük elismerését.

[64] Az Alkotmánybíróság e határozatában is kiemelte, hogy a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll. A politikai jellegű vitákban megjelenők személyi minőségének vizsgálata során ugyanakkor az Alkotmánybíróság a közszereplői minőség értékelése során jelentőséget tulajdonít annak a körülménynek, hogy a közléssel érintett személy közhatalmat gyakorol-e, vagy közszereplő politikusnak minősül-e. A közhatalmat gyakorló személyek és a közszereplő politikusok (ún. kiemelt közszereplők) esetében ugyanis a személyiségvédelem korlátozottsága mindenki máshoz képest szélesebb. E

személyi kör vonatkozásában ugyanis fokozottan érvényesül az a követelmény, hogy a bírálhatóság, a kritika megfogalmazásának lehetősége a közhatalom és a közhatalmat gyakorlók ellenőrzésének, ellenőrizhetőségének egyik legfőbb garanciája.

[65] Ezzel összefüggésben a BH2023.152 eseti döntés – a 3236/2018. (VII. 9.) AB határozatra is hivatkozással - rámutatott, hogy a tűrési kötelezettség szempontjából jelentőséget kell tulajdonítani annak, hogy az adott közszereplő milyen közfeladatot lát el, eltérő ugyanis a közhatalmat gyakorló politikus és a közigazgatásban közhatalmi feladatot ellátó alkalmazott megítélése a véleménynyilvánítás szabadsága körében. A személyiségvédelem korlátozottsága már a közhatalmat gyakorlók körében is változik, és értelemszerűen más mércék alakíthatók ki a közvetlen közhatalom-gyakorlással nem járó köztisztviselőket viselő, illetve az esetileg érintetté váló magánszemélyek esetében. A bírálat fokozott tűrése a közügyek vitáján belül mindenkire kiterjedő általános követelmény, ennek mértéke azonban már speciális mércék szerint alakul. Míg a közszereplő politikusok esetében a szólásszabadság melletti érvek erejük teljében jelentkeznek, addig más érintettek esetében már gyengül az erejük.

[66] A fenti alkotmánybírósági és bírósági határozatokból tehát levezethető, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága csak kisebb mértékben korlátozható a közhatalom gyakorlóinak és a közszereplő politikusoknak a védelmében.

[67] A fent idézett határozatok azonban arra is rámutatnak, hogy a véleményszabadság nem védelmezi a közéleti vitában kifejtett véleményt sem, ha az abban megfogalmazottak az emberi méltóság korlátozhatatlan magját sértik, így az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlésében öltönek testet. Maga az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4. napján aláírt Egyezményben garantált véleménynyilvánítás szabadsága sem oltalmazza azokat a közléseket, amelyek célja önmagában a másik bántása, megalázása vagy a közügyekkel össze nem függő, öncélú támadása, megsértése [13/2014. (IV. 18.) AB határozat, BH2019.68; BH2020.196).

[68] Az Alkotmánybíróság például az emberi méltóság korlátozhatatlan (más megfogalmazásban: lényegi és érinthetetlen) magját sértő, az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlésében testet öltő megnyilvánulásnak tekintette például azt, hogy az érintetteket állatként (majomként), megalázó módon ábrázolták egy kampányfilmben {3122/2014. (IV. 24.) AB határozat, Indokolás [17]}, emellett az emberi mivolt benső lényegét feltétlenül megillető védelem sérelmét jelenti az is, ha például a szenvedő rendőr képmását nyilvánosan közzé teszik {28/2014. (IX. 29.) AB határozat, Indokolás [44]}.

[69] Az Alkotmánybíróság gyakorlatával összhangban a Kúria is több határozatában kifejtette, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem oltalmazza azokat a közléseket, amelyeknek célja önmagában a másik bántása, megalázása, vagy a közügyekkel össze nem függő öncélú támadása, megsértése, így pl. nem élvez védelmet a sértett rendőrökkel szemben az „*Orbán kutyái vagytok*”, „*kurva anyátok*” kifejezés használata (BH2019.68); a polgármesterrel szemben a „*szopd le a rendőröket, te büdös köcsög!*”, „*mocskos geci!*”, „*kapd be a faszomat!*”, „*kurva anyád!*” kifejezések használata (BH2020.196)

[70] Jelen ügyben az ítéltábla egyetértett a törvényszék álláspontjával abban, hogy a sérelmezett közlés lényege, hogy a magánvádlót képmutatónak tartja világnézetének megváltoztatása és az „MSZMP-s múlt” mellett egy keresztény jelkép feltüntetése miatt, amely a magánvádló hitelességét kétségbevonó, elmarasztaló, negatív jellegű kritikai megnyilvánulás, és ezt a polgármesteri mivoltából fakadóan közszereplői minőségben lévő magánvádló tűrni köteles. Az „MSZMP-s múlttal” kifejezés kapcsán azonban az első- és másodfokú bíróság is rögzítette, hogy nem alkalmas a becsület csorbítására, így nemcsak a közszereplőnek tekinthető magánvádló, hanem más személy tekintetében sem tényállásszerű, azaz nem valósít meg bűncselekményt. Amennyiben valamely cselekmény nem tényállásszerű, a jogellenesség vizsgálatára sincs szükség.

[71] Ezzel szemben, mivel az „alkoholista jelennel” kifejezést az elsőfokú bíróság álláspontjával egyezően az ítéltábla is a becsület csorbítására alkalmas kifejezésként értékelte, vizsgálni kellett, hogy ez a kijelentés – az adott szöveggörnyezetben és körülmények között - jogellenesnek (társadalomra veszélyesnek) tekinthető-e, vagy sem.

[72] A vizsgálatnak – a fentiek szerint - ki kell terjednie arra, hogy a bejegyzés a közügyek megvitatásának körében született-e, továbbá vizsgálni kell a közlés apropóját adó eseményt, a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját.

[73] A rendelkezésre álló adatok alapján aggálytalanul megállapítható, hogy a sérelmezett közlést tartalmazó bejegyzés a közügyek megvitatása körében született, és az a magánvádlót kifejezetten közszereplő politikusi minőségében érinti. Ahogyan arra a magánvádló a feljelentésében maga is rámutatott, a bejegyzés a Facebook-on a „2330 város – A mi városunk!” elnevezésű csoportban született, ahol az volt a téma, hogy mikor nyit városn az Okmányiroda. A bejegyzésből látható, hogy a vádlott azt azzal indította, hogy város 2000-ben kapta meg a városi címet, míg a magánvádló 2002-ben lett város polgármestere, akkor még az MSZP-SZDSZ színeiben. A magánvádló 2024. április 17. napján kelt feljelentéséből az is kiderül, hogy vádlott a 2024. június 9-ei helyi önkormányzati választásokon polgármester jelöltként kívánt indulni, amely a Nemzeti Választási Iroda honlapján fennlévő adatok szerint meg is történt. A vádlott bejegyzésében szereplő „Lehet választani!” felhívás ugyancsak azt támasztja alá, hogy a közlés aktualitását a közelgő helyi önkormányzati választások is adták, és a közlés tartalmát tekintve a magánvádló polgármesteri ténykedésének, ill. emberi kvalitásának (világnézete megváltoztatásának) a kritikáját tartalmazza. A magánvádló által sérelmezett közlésből („MSZMP-és múlttal és az alkoholista jelennel kitesz egy keresztet a Facebook oldalára.”) továbbá megállapítható, hogy a vádlott a kereszt kitételét nemcsak a magánvádló „MSZMP-és múltjával”, hanem az „alkoholista jelenével” összefüggésben is a „képmutatás csimborasszójaként” értékelte.

[74] A fentiekben már kifejtésre került, hogy a közügyeket alakító, közhatalmat gyakorló közszereplő politikusok esetén – önmagában már a státuszuk alapján - jellemzően megállapítható, hogy a tevékenységüket, személyiségüket és hitelességüket ért kritikák a közügyek vitájának védett körébe tartoznak. Jelen esetben azonban ezt nemcsak a magánvádló pozíciója, hanem a közlés közügyeket érintő tartalma, annak aktualitása és célja is megalapozta.

[75] A vádlotti bejegyzés a magánvádló, mint közszereplő politikus személyiségét (képmutatás) és azzal összefüggésben a jelenlegi életmódját (alkoholfogyasztás) bírálta, és ezekből következően nyilvánvalóan az alkalmasságát is kritizálta.

[76] A tűrési kötelezettség – a korábban kifejtettek szerint - az egyes közszereplőknél is eltér, jelen ügyben azonban nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy egy kiemelt közszereplőnél a személyiségvédelem korlátozottsága mindenki másnál szélesebb.

[77] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla arra a megállapításra jutott, hogy az „*alkoholista jelennel*” kifejezés kétségtelenül sértő és a becsület csorbítására alkalmas kijelentés, de a jogellenesség vizsgálata kapcsán kifejtett szempontokat, ill. a magánvádló kiemelt közszereplői minőségét figyelembe véve, nem értékelhető a becsület emberi státuszának teljes, nyilvánvaló és súlyosan becsúrló tagadásaként, és az sem állítható, hogy kizárólag a magánvádló magán- és családi életét érintette, és a magánvádló közéleti tevékenységével (a közlgő önkormányzati választásokkal) nem függött össze, hiszen az az érintett társadalmi kapcsolataira és a munkavégzésének minőségére is kiható lehet.

[78] A másodfokú bíróság egyebekben helyesen mutatott rá arra, hogy bár a vádlott alkotmányos védelemben részesülő véleménynyilvánításnak tartotta a sérelmezett közlést, ennek ellenére bizonyítási indítványt terjesztett elő, és kérte arra vonatkozó adatok beszerzését, hogy a magánvádlónak hányszor és milyen okból vonták be a jogosítványát, a polgármester ittas vezetése ugyanis közügy. E körben helyesen rögzítette a törvényszék, hogy vélemény, kritika, bírálat esetén a bizonyítás objektíve kizárt. A valóság bizonyítására ugyanis - jellegéből adódóan - csak rágalmazás, azaz tényállítás esetén van lehetőség, becsületsértés, azaz becsület csorbítására alkalmas kifejezés használata esetén nem (BH2020.196).

[79] A közhatalmat gyakorló közszereplőnek minősülő passzív alanyokra vonatkozó, ill. a közérdekű tényközlés esetén egyébként mindig helye van a Btk. 229. § szerinti valóság bizonyításnak (BH2023.151, EBH2019.B.2.). Jelen ügyben azonban a vádlott nem azt állította, hogy a polgármestert ittas járművezetés miatt elmarasztalták, ill. azzal összefüggésben bevonták a jogosítványát, amely tényállítás, ezért egyrészt a rágalmazás körébe tartozna, másrészt a tényállásszerűség és a jogellenesség mellett a valóság bizonyításának szükségességét is vizsgálni kellene, hanem a magánvádló jelenlegi életmódját illetve „*alkoholista*” jelzővel. A két kijelentés egyébként nem mosható össze, hiszen azon túl, hogy az egyik tényállítás, a másik pedig értékítélet, az is lényeges, hogy abból, hogy valaki ittas járművezetés miatt elmarasztalásra kerül, még egyáltalán nem következik, hogy alkoholista, de még csak az sem, hogy rendszeresen fogyaszt alkoholt, és fordítva, a rendszeres alkoholfogyasztásból, ill. alkoholista életmódból sem következik, hogy valaki ittas állapotban vezet.

[80] Az indokolás fenti kiegészítése mellett tehát a törvényszék helyesen jutott arra a jogkövetkeztetésre, hogy a terhelt a tényállásban írt magatartásával nem valósított meg bűncselekményt, melynek folytán felmentő rendelkezést hozott. A felmentés jogalapja azonban a tényállásszerűség hiánya („*MSZMP-és múlttal*”) mellett a jogellenesség hiánya („*alkoholista jelennel*”) is.

[81] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla – a Be. 620. § (1) bekezdése szerint nyilvános ülésen – a fellebbezéssel támadott másodfokú ítéletet a Be. 623. §-a értelmében helybenhagyta azzal, hogy a terhelt személyi adatai körében a lakcímében lévő irányítószámot pontosította és a terhelt érvényes személyazonosító igazolványának számát tüntette fel [Be. 604. § (3) bekezdés c) pont].

[82] A harmadfokon eljáró ítéltábla határozata elleni fellebbezés lehetőségét – a Be. 617. §-ra is tekintettel – a Be. 12. § (1)-(3) bekezdései, a Be. 579. § (1) bekezdése, valamint a Be. 615. § (1) bekezdése zárják ki, ugyanis a rendes jogorvoslati rendszer kétfokú, az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés általános jellegű, a másodfokú bíróság ügydöntő határozata ellen fellebbezésnek kivételesen, a Be. 615. § (2) bekezdés a)-c) pontjaiban felsorolt esetekben van helye, míg a harmadfokú bíróság ügydöntő határozata a Be. 456. § (1) bekezdésében foglaltak miatt is már csak rendkívüli jogorvoslattal támadható.

Budapest, 2026. május 7.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k. a tanács elnöke,

Dr. Zsótér Zsuzsanna s.k. előadó bíró,

Dr. Lőrinczy Attila István s.k. bíró

A Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2025. június 19. napján kihirdetett 2.Bf.92/2025/6. számú ítélete – a Fővárosi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság 4.Bhar.259/2025/10. számú határozata folytán – 2026. május 7. napján jogerős.

Budapest, 2026. május 7.

Nagyné dr. Drahos Ibolya

a tanács elnöke